

Gemeente Enschede
t.a.v. College van Burgemeester en Wethouders
Postbus 20
7500 AA ENSCHEDE

Datum 8 november 2010
Referentie

**Betreft: Reactie Gehandicaptenraad en Seniorenraad op programmabegroting 2011 – 2014:
Enschede Doet**

Geacht College,

Hierbij ontvangt u onze reactie op de programmabegroting 2011 -2014. De Gehandicaptenraad en Seniorenraad hebben, in tegenstelling tot verleden jaar, geen adviesaanvraag gekregen. Toch menen wij dat het goed is u onze visie op de programmabegroting kenbaar te maken.

Allereerst gaan we nader in op het algemene stuk van de conceptbegroting. Vervolgens stellen wij u enkele vragen naar aanleiding van de conceptbegroting.

In ons advies op de programmabegroting 2010 – 2013 van 21 oktober 2009 hebben wij op een aantal punten gereageerd, die ook in de voorliggende programmabegroting voorkomen. Uw reactie op ons advies hebben wij, indirect, mogen ontvangen als bijlage op een brief aan de voorzitter van de Cliëntenraad Werk en Inkomen van 19 oktober 2009. Wij vermelden dit met nadruk omdat deze reactie deels een herhaling van zetten is. Immers in uw programmabegroting 2011 – 2014 staan onderdelen waarin we in ons advies van vorig jaar uitgebreid op in zijn gegaan.

Beleidsbrief: vertrouwen in de toekomst

In uw beleidsbrief schrijft u ondermeer:

Immers, we hebben nog steeds te maken met de gevolgen van de economische recessie, we worden geconfronteerd met de consequenties van de Miljoenennota en het regeerakkoord en we moeten anticiperen op de gevolgen van omvangrijke rijksbezuinigingen van het nieuwe kabinet. Dit heeft forse impact op de financiële moeilijkheden van deze programmabegroting en die van de komende jaren. De uitdaging voor de komende jaren is om met beperkte middelen zoveel mogelijk onze ambities te realiseren. Dit vraagt om slim anticiperen door duurzaam innoveren met een menselijke maat en door meer betrokkenheid van burgers en bedrijven. We kiezen voor een betere dienstverlening en een effectievere slankere overheid door gebruik te maken van nieuwe technologieën en door voorzieningen anders te organiseren. We willen meer ruimte, zeggenschap, sturing en verantwoordelijkheid geven aan bewoners, ondernemers en verenigingen in de wijken.

U treft hier een kern. Beide adviesraden hebben in het advies op de programmabegroting 2010 – 2013 bij de overweging geschreven:

De fundamentele keuze die thans voor ligt is of het sociaal en maatschappelijk verdedigbaar is om te korten op voorzieningen voor mensen die het nu al moeilijk hebben en wel bijvoorbeeld majeure projecten door te voeren, met name nu u verwacht dat de volgende jaren nog grotere bezuinigingsrondes doorgevoerd moeten worden.

Deze overweging is nog steeds actueel en zal ook de komende jaren, naar onze verwachting, actueel blijven. De maatregelen die de rijksoverheid neemt hebben gevolgen voor de inwoners van onze stad. Wij beseffen dat u geen sturing kunt geven aan de kabinetsmaatregelen, maar u kunt wel anticiperen op mogelijke effecten. U geeft ook aan dat te doen, waar mogelijk.

De adviesraden zijn van mening dat u met het treffen van lokale maatregelen wel degelijk een bijdrage kunt, mogen we zeggen dient, te leveren aan het behoud van koopkracht van ouderen met een klein pensioen, gehandicapten en minima.

Op blz. 8 e.v. geeft u aan dat er veel taken en verantwoordelijkheden overgedragen worden naar de gemeente. De adviesraden zijn het met u eens dat het, in algemene zin, goed is om taken te decentraliseren. Zo kan immers (nog) meer op de lokale situatie worden ingespeeld. Dat taken overgeheveld worden naar de gemeente zonder dat er door de rijksoverheid de benodigde gelden ook doorgesluisd worden is ook voor ons een zorgpunt. Om het kort weer te geven: 'een wel erg makkelijke wijze van bezuinigen.'

In de ogen van de adviesraden een extra reden om binnen de lokale begroting voldoende ruimte vrij te houden om deze taken te kunnen uitvoeren. Om juist die uitgangspunten die u geformuleerd heeft te kunnen uitvoeren:

- De menselijke maat
- Maatwerk leveren
- Iedereen deelt in groei en welvaart

De Gehandicaptenraad en Seniorenraad zullen kritisch volgen hoe deze punten in de praktijk worden gerealiseerd.

Innovatieve gemeente

In dit hoofdstuk beschrijft u ondermeer de problemen die wij ons als samenleving gesteld zien. Hierbij gaat u ook in op de toenemende vraag naar zorg en maatschappelijke vraagstukken. De conceptnota 'Terug naar de eenvoud' kan in onze ogen een goede aanzet zijn om enerzijds de vraag naar zorg en maatschappelijke vraagstukken beter te (her)structureren en anderzijds een financieel voordeel op te leveren op de gemeentelijke begroting. Ook hiervoor geldt dat beide adviesraden met belangstelling deze ontwikkeling volgen.

In het schema op bladzijde 12 e.v. gaat u in op enkele mogelijkheden om de innovatie vorm te geven. Bij werk en economie geeft u ondermeer aan dat u gerichte scholing en inzet binnen de Wmo ziet als mogelijkheid voor een vernieuwende arbeidsmarktaanpak.

De beide raden adviseren u dit met de grootste zorgvuldigheid uit te voeren. Het zijn immers de meer kwetsbaren in onze samenleving die een beroep moeten doen op zorg in het kader van de Wmo.

De Seniorenraad en de Gehandicaptenraad willen graag nader geïnformeerd worden over de business cases.

Gevolgen van de Miljoenennota en van het regeerakkoord

Al eerder zijn we in deze reactie ingegaan op dit onderwerp. Op bladzijde 27 geeft u aan dat op het gebied van reïntegratie en WSW/DCW forse bezuinigingen worden gedaan. U schrijft dat de DCW maatregelen gaat treffen om de budgettaire knelpunten zoveel mogelijk te kunnen reduceren. De Gehandicaptenraad en Seniorenraad hopen dat als gevolg hiervan een mogelijke uitstroom van werknemers voorkomen wordt.

In het hoofdstuk over de WWB wordt nader ingegaan op de MAU. Na het schrijven van deze concept programma begroting zijn middels politieke lobby extra middelen binnengehaald. De gemeente ontvangt hierdoor ruim 10 miljoen euro van de overheid om de tekorten die in de bijstand ontstaan door de stijgende uitkeringslasten te compenseren (*bron: Website gemeente Enschede*). Wij kunnen ons zeer wel voorstellen dat dit een herverdeling van posten binnen uw begroting teweeg brengt.

In de tabel in hoofdstuk 2.5.2 op bladzijde 28 staan de, voor onze gemeente, negatieve effecten van het regeerakkoord. U geeft aan dat in de december 2010/januari 2011 er een extra circulaire komt, waarin de effecten exacter zijn opgenomen. De adviesraden maken zich zorgen over de beschreven ontwikkelingen. Het zijn met name de kwetsbare groepen die in de opsomming voorkomen zoals:

- Inwoners die aangewezen zijn op de WWB;
- Inwoners die zouden willen/moeten reïntegreren;
- Wajongers;
- Inwoners die (mede) aangewezen zijn op schuldhulpverlening;
- Inwoners die aangewezen zijn op de hulp in de jeugdzorg;
- Inwoners die aangewezen zijn op begeleiding naar dagbesteding.

Bovengenoemde groepen zijn veelal kwetsbare groepen. De adviesraden maken zich grote zorg over deze ontwikkeling.

In hoofdstuk 2.6.1 Beheersing van de uitgaven geeft u op bladzijde 31 ondermeer aan:

Dit willen we uitwerken in maatschappelijke business cases, waarbij een beleids- of investeringsbesluit gebaseerd is op een gestructureerde economische en maatschappelijke kosten-batenafweging. Vanuit de beheersing van de uitgaven moet deze aanpak ook leiden tot een efficiëntere inzet en besparing van middelen, waardoor langs deze weg (zoals ook reeds opgenomen in het coalitieakkoord) in de komende jaren een bijdrage kan worden geleverd aan de invulling van de bezuinigingen.

Verderop op deze pagina staat:

In het regeerakkoord wordt een verdere decentralisatie van taken naar gemeenten aangekondigd (jeugdzorg en werkgelegenheidstaken, delen van de AWBZ). Daarbij is het van belang dat gemeenten voldoende bestuurlijke, beleidsmatige en financiële ruimte krijgen om deze taken goed uit te voeren. We zullen de consequenties voor onze gemeente nader in beeld moeten brengen. Bovendien maakt deze beweging de gemeente nog gevoeliger voor conjuncturele schommelingen en demografische ontwikkelingen.

Daar waar nodig verwachten wij van u het initiatief tot nader overleg c.q. advies over de beheersing van de uitgaven.

Ombuigingen

Hieronder gaan we nader in op hoofdstuk 3: ombuigingen. Hierbij reageren wij op zowel ombuigingspakket 1, de ombuigingmaatregelen waarbij u aan de Gemeenteraad een sluitende begroting voorlegt, en ombuigingspakket 2 waarbij u de Gemeenteraad keuzes voorlegt die weliswaar realiseerbaar zijn, maar een grotere maatschappelijke impact hebben.

Wijkontwikkeling, Zorg en Welzijn

Hier neemt u een voorschot op de nog vast te stellen nota over het compensatiebeginsel. De beide adviesraden zullen hier te zijner tijd op reageren middels een advies.

U geeft aan de besparing mede te kunnen realiseren door te besparen op de uitvoeringskosten van het CIZ. Wij nemen aan dat complexere aanvragen wel worden behandeld door het CIZ en dat de onafhankelijke beoordeling van de aanvraag goed geborgd is indien de aanvraag door het Zorgloket wordt afgehandeld. Hierover hebben wij twee vragen.

U verwacht € 1 miljoen besparing te realiseren op de uitvoering Wmo, individuele voorzieningen. De adviesraden vragen zich af hoe een dergelijk besparingsbedrag gerealiseerd kan worden. Het kan onzes inziens niet zo zijn, dat het gehele bedrag wordt gerealiseerd door het invoeren van eigen bijdragen, noch door het feit dat thans voor zo'n bedrag voorzieningen ten onrechte zijn verstrekt.

In 2012 boekt u een besparing in van € 1 miljoen op uitvoering Wmo door het indiceren van uren. De Gehandicaptenraad en Seniorenraad verbazen zich over het feit dat er blijkbaar veel ruimte is voor leveranciers van Hulp in het huishouden om meer uren te leveren. Aanscherping is een goede zaak, waarbij wij er vanuit gaan dat de cliënten geen nadelige gevolgen ondervinden van deze besparing.

Een besparing op de uren voor wijkwerk betekent dat er minder uren ingekocht kunnen worden voor ondermeer ouderenwerk.

De Gehandicaptenraad en Seniorenraad zullen bij verschillende ombuigingsmaatregelen hun reactie geven. Een aantal van deze punten vormen een herhaling van zetten van het advies van 2009 op de programma begroting 2010 -2013.

Eenmalige uitkering gehandicapten

Onze beide adviesorganen ontraden deze ombuiging.

*In de Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten (Wtcg) wordt geregeld dat chronisch zieken en gehandicapten gecompenseerd worden voor de extra kosten die zij hebben. De Wet komt in de plaats van de fiscale regeling buitengewone uitgaven. Via de belasting blijven alleen specifieke zorgkosten aftrekbaar.
(bron: website CAK, 7 november 2010).*

De Wtcg is ter compensatie van belastingmaatregelen getroffen door de rijksoverheid. Het past in die zin dan ook niet een lokale overheid om zo'n maatregel één op één uit te ruilen tegen de regeling eenmalige uitkering gehandicapten. Door de verschillende belastingmaatregelen (lees: forse beperking van het aantal aftrekposten) gaan mensen er financieel op achteruit. Dat betekent veelal een lagere teruggave van belastinggelden, waarbij rekening gehouden moet worden dat de uitkering in het kader van de Wtcg in zeer veel gevallen niet opweegt tegen het minder te ontvangen bedrag van teruggave belastinggelden.

Daarnaast wordt het belastbaar inkomen hoger en kan dit tot nadelig effect hebben dat men

verkregen gelden in het kader van de huur- en/of zorgtoeslag moet terugbetalen. Dit overkomt mensen met een kleine beurs waaronder mensen met een beperking en ouderen.

Mocht uw ombuigingsvoorstel gehoor vinden in de Gemeenteraad, dan wordt de doelgroep dubbel getroffen. Enerzijds door de niet volledige compensatie aftrekposten belastingen en anderzijds door het afschaffen van de gemeentelijke regeling eenmalige uitkering gehandicapten.

Langdurigheidtoeslag

Voor inwoners van onze stad die langdurig een laag inkomen hebben en geen financiële ruimte hebben om te reserveren voor onverwachte uitgaven is er de langdurigheidtoeslag (LDT).

De mensen uit deze doelgroep zijn niet gebaat bij een versoering. Het onderhavige voorstel strookt ook niet met hetgeen verwoord is in uw beleidsbrief dat iedereen moet kunnen delen in groei en welvaart. Deze mensen kennen geen welvaart en hebben niet de mogelijkheid op eigen kracht, in financiële zin, te groeien.

Afschaffing of beperking van de LDT raden de adviesraden u af.

Vermindering subsidie aan Expertis

De rijksoverheid heeft in haar regeerakkoord opgenomen te willen bezuinigen op de gelden voor het onderwijs als het gaat om extra voorzieningen binnen het reguliere onderwijs ten aanzien van kinderen met een beperking. Kinderen die juist iets meer steun nodig hebben, maar ook leerkrachten die graag scholing en coaching willen hebben om deze kinderen te kunnen begeleiden, kunnen hiervan de dupe zijn.

Vermindering kwijtschelden afvalstofheffing

Voor inwoners met een smalle beurs is dit ombuigingsvoorstel een lastenverzwaring.

Programma's Wijkontwikkeling en Zorg en Welzijn.

In hoofdstuk 4 gaat u nader in op de verschillende programma's. Wij beperken ons tot een reactie op hoofdstuk 4.3 Wijkontwikkeling, Zorg en Welzijn. U schrijft op bladzijde 64:

Missie en visie van zorg en welzijn is een effectieve en efficiënte ondersteuning bieden aan mensen die (tijdelijk) niet zelfredzaam zijn.

Effectiviteit en efficiëntie zijn rekbare begrippen. Wij begrijpen dat u op een doeltreffende wijze en met zo weinig mogelijk middelen hulp wilt bieden aan mensen die, al dan niet tijdelijk, niet zelfredzaam zijn. In de beschrijving onder deze missie en visie geeft u aan dat maatwerk hierbij het belangrijkste uitgangspunt is. Graag hadden wij gezien dat het woord "maatwerk" opgenomen was in de beschreven visie en missie.

Onze beide adviesraden hebben kennisgenomen van uw voorstellen. Deze zijn echter nog niet volledig uitgewerkt. Vandaar de volgende vragen. :

No.	bladzijde	Vraag
1.	12	Waaruit bestaan de business cases bestaat ten aanzien van Wmo en mobiliteit?
2.	15	Wat bedoelt u met 'versterken eigen kracht' bij Wijkontwikkeling en Zorg en Welzijn?
3.	27	Wat zijn de maatregelen bij de DCW, die moeten lijden tot een reductie op de budgettair knelpunten?
4.	36	Hoe is de afbakening van de aanvragen tussen afgehandeling door het Zorgloket of het CIZ?

5. 36 Hoe waarborgt u de onafhankelijkheid van de betrokken ambtenaar als er een aanvraag wordt afgehandeld door het Zorgloket?
6. 37 Hoe wilt u de besparingen van € 1 miljoen realiseren, rekening houdend met het uitgangspunt dat u maatwerk wilt leveren bij het verstrekken van voorzieningen?
7. 37 Hoe verhoudt zich de besparing op het wijkwerk op de berichten van vereenzaming van ouderen en de vergrijzing van de maatschappij?

Tenslotte is ons het volgende opgevallen:

8. 63 In de tabel bij 4.3 Wijkontwikkeling, Zorg en Welzijn staat bij staat van het programma bij ondersteunende mantelzorgers het getal van 848. Kunt u ons aangeven hoe u aan dit getal komt, wetende dat het aantal mantelzorgers vele malen groter is?
9. 63 Het aantal klantcontacten met het zorgloket is volgens de bij vraag 11 genoemde tabel 34.000. Het aantal aanvragen zorgloket is 11.000. Kunt u nader aangeven hoe het komt dat dit verschil zo groot is?

Tot slot

De Gehandicaptenraad en Seniorenraad zijn zich ervan bewust dat keuzes gemaakt dienen te worden. Het moge duidelijk zijn dat wij, net als in ons advies van 21 oktober 2009, een beroep op u doen om de kwetsbare groepen in onze stad te ontzien.

Indien u nadere informatie wenst dan vernemen wij dat gaarne.

Hoogachtend,
namens de Gehandicaptenraad,

Bert Hassink
Voorzitter

namens de Seniorenraad,

Henk Heegen
Voorzitter